

શ્રી વાસુપૂજય સ્વામિને નમઃ શ્રી વર્ધમાન સ્વામિને નમઃ શ્રી નમો નમો ગુરુશ્રી નીતિસૂરયે

-::: દિવ્ય કૃપા ::-

તીર્થોદ્ભારક, ગીતાર્થ મુર્ધન્ય,
સંવિગ્ન શિરોમણી પ.પુ.આચાર્ય દેવેશ
શ્રીમહિજ્ય નીતિસૂરીશ્વરજી મ. સા.

ગુરુ વંદના

તીર્થોદ્ભારક: સુદર્શનયુત: શ્રીનીતિસૂરીશ્વર: ।
જાનાનન્દમય: સદાવિજયતે શ્રી હર્ષસૂરિસ્થા ॥
ચારિત્રાદિગુણાન્વિતશ્વજયતે શ્રીમહેન્દ્ર: સૂર્ય:
તત્વાનન્દમયાન સદા સુખમયાન વન્દે ગુરુન् ભાવત: ॥

-::: નમ્ર નિવેદન ::-

- ★ અંક ન જોઈએ તો કાર્યાલયના સરનામે
પરત કરવા નમ્ર વિનંતિ
- ★ દર વર્ષના છેલ્લા અંકમાં તે વર્ધના
અંકોની પરિક્ષા લેવાશે માટે
અંકો સાચવી રાખવા.
- ★ 'વંદે વીરમ્ભ' માં આપ લેખ મોકલવા
ઇચ્છા તો અવશ્ય મોકલો.
અનુકૂળતાએ છપાશે.

આપ અંક ઓનલાઈન વાંચી શકો છો. www.veerprasham.com

વંદે વીરમ્ભ

વર્ષ : ૧

માદરવો
૨૦૭૨

અંક : ૫

સાટેમલર
૨૦૧૬

શુભા શીષ

શ્રી નીતિ-હર્ષ-મહેન્દ્રસૂરિના શિષ્યરત્ન
વર્તમાન ગચ્છાધિપતિ પ.પુ.આચાર્ય દેવ
શ્રીમહ્દ્ર વિજ્ય હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.

પ્રેરણા શ્રોત

પ.પુ. પંન્યાસ પ્રવર
શ્રી પ્રશ્નમેશપ્રભવિજ્યજી મ. સા

-::: પ્રકાશક ::-

શ્રી નીતિસૂરિ પ્રતિષ્ઠાન

-::: તંત્રી /કાર્યાલય ::-

વિપુલભાઈ બાબુલાલ શાહ

૪/ ડી, સિધ્ધયક એપાર્ટમેન્ટ, એ- ટાવર,
સરગમશોપીંગ સેન્ટરપાસે, પાર્ક પોઈન્ટ,
સુરત -૩૮૫૦૦૭ મો.૯૮૨૫૨૮૧૩૮૬

આત્માની
પરમાત્મા બનવા તરફની યાત્રા -૫
- પંન્યાસ પ્રશામેશપ્રભ વિ.ગણિ.

પંચસૂત્ર ના માધ્યમે આત્માની સાધના ની પગદંડી ઉપર ચાલી આત્મા ને પરમાત્મા બનવા તરફની યાત્રાને આપણે આગળ વધારીએ.

ગઈ વખતે આપણે જાણ્યુ કર્તાને જાણીએ તો કૃતિ (ગ્રન્થ) ઉપર વિશ્વાસ આવે. ગ્રન્થકર્તા નો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ નથી. પરંતુ ટીકાકાર યાકિની મહત્તરા સુનુ પ.પૂ. આચાર્ય શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી મ. સા.ના જીવન ને સંકેપ માં જોઈએ.

હરિભદ્ર નામના બ્રાહ્મણ ચિતોડ ના રાજા જિતારિ ના પરોહિત હતા અજિની હોતી બ્રાહ્મણ હતા. એમ પ્રભાવક ચરિત્ર માં છે. પરંતુ કથાવલી લેખમાં “પૂર્વગુર્ઠ” નામની કોઈ બ્રહ્મપુરી ના રહેવાસી હતા એમ જ્ઞાનવેલ છે.

તેમની માતાનું નામ- ગંગા અને પિતાનું નામ શંકરભઙ્ગ વિદ્વાન પંડિત હતા. અને જ્ઞાનનું અભિમાન ચિક્કાર, જૈન ધર્મ પ્રયે કણ્ણ દ્વેષ, પાંડિત્ય નાં અભિમાનને કારણે પેટ ઉપર પણ્ણો બાંધતા. કોઈ પણ્ણો બાંધવાનું કારણ પૂછે તો કહેતા, મારી પાસે એટલું બધું જ્ઞાન છે. તે જ્ઞાન પેટ ફાડી ને બહાર ન આવી જાય માટે પેટે પણ્ણો બાંધું છું.

સાથે કોદાળી, જાળ, અને નિસરણી રાખતા. તેનું કારણ તેઓ તે આપતા કે મારી પાસે જ્ઞાન ખુબ જ છે. તેથી બીજા વિદ્વાનો મારા થી ગભરાઈ ને ભાગી ગયા છે. કોઈ વાદ કરનાર નથી. છતાં કોઈ વાદી મળી જાય તો વાદ કરું કદાચ તે ભાગી જાય અને જમીન માં ધૂસી જાય તો આ કોદાળીની જમીન ખોઢી તેને બહાર કાઢું, દરિયા માં જાય તો જાળ નાંખી તેને પકડી લાઉં, ઉપર આકાશ માં જતો રહેતો આ નિસરણીથી ઉપર જઈ તેને પકડી લાઉં અને તેની સાથે વાદ કરી તેને હરાવું.

જૈન ધર્મ ના દ્વેષ ને કારણે લોકોને કહેતા, ‘હસ્તિના તાડયમાનો પિન ગચ્છેત જિનમન્દિરમ્’ કદાચ કોઈ વખતે હાથી ગાંડો થઈ તમારી પાછળ પડ્યો હોય. તમારે બચવાનું કોઈ સ્થાન ન હોય. ત્યાં ઊંચુ કોઈ જિનાલય (જૈન દહેરાસર) દેખાય કે જેના ઉપર ચડી જવાથી બચી જવાય. બીજો કોઈ આરો ન હોય તો કહે. “હાથી ના પગ નીચે કચડાઈ ને મરી જવું સારું પરંતુ જિન મંદિર માં તો જવાય જ નહીં”

છતાં મોતનો ડર તો ધણો ભયંકર છે. મોતના ડરથી બધું ભુલાઈ જાય. એક દિવસ હરિભદ્ર બ્રાહ્મણ પાલખી માં બેસી રાજ સભા માં જતા હતા. શિષ્યો અને પંડિતો તેની ચારે બાજુ વીંટાઈ ચાલતા હતા. પાલખી જૈન દહેરાસરની નજીક આવી એટલામાં એક ગાંડો હાથી ચારે બાજુ તોડફોડ કરતો ત્યાં આવી પહોંચ્યો. અને જોતાં જ પાલખી વાળા, શિષ્યો, પંડિતો આદિ પાલખી મુકીને ભાગ્યા. હરિભદ્ર પંડિત પણ જીવ બચાવવા પાલખી માંથી કુદી પડ્યા. બીજે ભાગવાની જગ્યાન મલતાં જૈન દહેરાસરમાં જઈ ઉભા રહ્યા. ત્યાં પરમાત્માની પ્રતિમા જોઈ હસ્તા- હસ્તા બોલી ઊઠ્યા.

વપુરેવ તવાચદ્વે, સ્પષ્ટં મિષ્ટાન્નભોજનમ् ।
નહિ કોટરસંસ્થેગનૌ, તરુભવતિ શાડવલ: ॥

તારું શરીરજ મિથાન્ ભોજનની સ્પષ્ટ સાક્ષી પુરે છે. કેમકે બખોલ માં અગ્નિ હોય તો જાડ લીલુંઘમ રહે ખરું?

અર્થात् તારું શરીર જ તગુંધે. એ બતાવે છે કે તું ભિષાન્ ભોજન આરોગે છે. તપશ્રય્ય કરતો હોયતો શરીર આવું હષ પુષ ન હોત

આવા હરિભદ્રમાં પણ એક પ્રસંગે ગજબ નું પરિવર્તન આવ્યું. સંયમ સ્વીકાર સાધના માં મસ્ત બની ગયા. સંયમ પણી ના એમના શર્ષ્ટો હતાં, “કથ્ય અમૃહસિસા પાણી દૂસમદોસ દૂસીયા। હા અણાહા કહાં હુંતા જર્ઝ ણ હુંતો જિણાગમો॥ દૂષમ(પાંચમા) આરા ના દોષ થી દૂષિત એવા મારા જેવાને જો જિનાગમ (પરમાત્મા નું શાસન) ન મળ્યું હોત તો મારીશું દશા થઈ હોત ?

હરિભદ્ર જૈન ધર્મ પ્રત્યે દ્વેષભાવ રાખનારો તેમજ જ્ઞાન ના ચિક્કાર અભિમાન વાળો હોવા છતાં ‘મને જે વચન ન સમજાય તે કોઈ સમજાવે તો તેનો શિષ્ય બની જાઉં’ આ નિયમ (પ્રતિજ્ઞા) હોવાથી તેનામાં આમૂલ્યાંદ્ર પરિવર્તન આવ્યું આવી સરળતા સંન્માર્ગ વાળે. ઈન્ડભૂતિ આદિ પણ જ્ઞાન ના ઘમંડ વાળા હોવા છતાં સરળતા એ પ્રભુ ના શિષ્યો બનવાનું સદ્ગ્રાહ્ય સાંપદ્યં. કદાગ્રહી જીવોને તો ખુદ ભગવાન પણ ન સમજાવી શકે. જમાલી ગોષ્ઠામહિલ આદિ નિછવને કોઈ ન સમજાવી શકે.

હરિભ્રદ બાક્ષણ એકવાર સાંજે સાધીજી મ.સા ના ઉપાશ્રય પાસે થી પસાર થતા હતા. તે વખતે ઉપાશ્રયમાં યાદિની મહત્તરા (સાધીજી) સ્વાધ્યાય કરી રહ્યા હતા. તેઓ ક્ષેત્ર સમાસની એક ગાથા ગોખી રહ્યા હતા. ચક્કીડુંગ હરિપણાં, પણાં ચક્કીણ કેસવો ચક્કી | કેસવ ચક્કી કેસવ દું ચક્કી કેસવ ચક્કીય || આ શબ્દો હરિભ્રદના કાને પડ્યા. હરિભ્રદ એવું માનતા કે “આ જગત માં મને ન આવડે એવું કંઈ જનથી. મારા જેવા વિદ્વાન આ જગત માં કોઈ નથી” તેથી આ શ્લોક કાને પડ્યાં તેના અર્થનો વિચાર કરયા લાગ્યા “આ ચક્કી-ચક્કી શું છે?” પરંતુ કંઈ અર્થ ન સમજાયો. પ્રતિજ્ઞા યાદ આવી - અભિમાન ઘવાવા લાગ્યું - અભિમાન હોવાથી ગુસ્સો પણ ચડ્યો. મકાન માં પ્રવેશી જોયું એક વિદ્વાષી સાધીજી શ્લોક બોલતા હતા.

હરિભદ્ર ને પહેલી વખત એવું લાગ્યું કે મને ન આવે એવું પણ જગત માં છે. વળી મને નથી આવડતું તેવું જ્ઞાન (શ્લોક) એક સ્ત્રી ને આવે છે. એક સાધીજી મ.ને આવે તેવું મને ન આવે? એનો અર્થ તો તે થયો કે મારા કરતાં પણ જગતમાં કોઈ વિદ્ઘનછે.

જાણવું તો જોઈએ જ આ શ્લોક માં શું છે. આ શ્લોક શું કહેવા માગે છે. ? પરંતુ જાણવું કેવી રીતે? જે સાધ્વીજી મ. ભાડે છે. તેમને તો આવડતું જ હશે પહોચી જાઉં તેમની પાસે. આવું વિચારી તે જ વખતે અંધારું થઈ ગયું હોવા છતાં પહોચી ગયા સાધ્વીજી મ. પાસે. જઈ પંડીતજી (હરિભદ્ર) એ પૂછ્યું, કિ ચક્કી ચક્કચકાયતે? આ ચકલી શું ચક ચક કરે છે. શ્લોક નથી સમજાતો -અભિમાન ઘવાયું છે. તેથી ગુસ્સો આવતાં શ્લોક ને સમજવા આવ્યા છતાં મશકીરીમાં પુછાયછે. -સાધ્વીજીને ચકલી કહેવા દ્વારા કહ્યું. આ ચકલી શું ચક ચક છે.

સાધ્વીજી પણ વિદ્યુતી હતાં એમની વાત ન સમજાય તેવા ભોટ તો ન હતાં. વિચારશીલ હતાં તેમને મિઠાશથી પંડિતજી ને ઉત્તર આપ્યો, “ભાઈ! એ લીલા છાણથી લીપેલું નથીકે જલ્દીથી જાણી શકો. “

હરિભદ્ર બ્રાહ્મણ આ ઉત્તર સાભળી ચમક્યા. તેમને અનુભવ થયો કે એક તો શ્લોક સમજાય તેવો નથી અને બીજુ આ ઉત્તર પણ મારી પંડીતાઈ ને આંટે તેવો છે. ઉત્તર આપનાર પણ નિડર, નિઃસ્પૃહી વિદુષી આર્યો છે.

તેનું અભિમાન ઓગળવા લાગ્યું તે નમભાવે હાથ જોડી બોલ્યા, (સાધીજ મ. ને કહ્યું) “હે માતાજી ! તમે મને તમારી આ ગાથાનો અર્થ સમજાવો. “ત્યારે સાધીજ મ. બોલ્યા, “હે મહાનુભાવ ! અમારો એવો આચાર છે કે અમારે પુરુષો ને સમજાવાય નહીં. અંધારુ થયા પણી પુરુષો સાથે વાત પણ વિના કારણ ન કરી શકીએ. માટે તમો અમારા ગુરુ જેઓ શ્રી આજનગરીમાં બીરાજમાન છે. ત્યાં જાઓ. તેઓ અત્યંત કરુણાળું છે. વિદ્વાનછે. તમોને ખુબજ સારી રીતે સમજાવશે.

સાધીજ મ. વિદ્વાન હતા. હરિભદ્ર પંડિત ને આરામથી સમજાવી શકતા હતા. છતાં આચાર માં ચુસ્ત રહ્યા મર્યાદા પાલન ને જોતા પંડિત અત્યંત પ્રભાવિત થયા. પ્રથમ વખત સાધુ-સાધીજ ભ. પ્રત્યે હૃદયમાં બહુમાન ભાવ પ્રગટયો. સાધીજ મ. ની આચાર શુદ્ધતાએ - મર્યાદા પાલને જૈન જગત ને એક પ્રખર - વિદ્વાનું આચાર્યની બેટ આપી

હરિભદ્ર બ્રાહ્મણ બીજે દિવસે સવારે ત્યાં બીરાજમાન આચાર્ય ભ. શ્રી જિનદત્ત સૂરિજી પાસે ગયા. પેસતાં જ તેમને પ્રથમ જિનાલય માં પ્રવેશ કર્યો. ભગવાન ને જોતાં આજે તેમના વિચારો બદલાઈ ગયા હતા. વીતરાગ પ્રભુ ની સ્તુતિ કરતાં બોલ્યા.

વપુરેવ તવાચષ્ટે, ભગવનું ! વીતરાગતામ् । ન હિ કોટસંસ્થેઽગ્નૌ, તરુર્ભવતિ શાદ્બ્રલ : ॥

હે ભગવાન ! તમારી પ્રતિમા જ વીતરાગ ભાવની સાક્ષી પૂરે છે. કેમકે બખોલ માં અગ્નિ હોય તો ઝાડલીલું છમરહે ખરું ?

અર્થાત્ પ્રભુ તારી પ્રતિમા જોતાં જ ત્યાગ - તપ દેખાઈ આવે છે. પ્રતિમા માં ક્યાંય હૃદય પુષ્ટતા નથી દેખાતી આ રીતે વીતરાગ પરમાત્માની સ્તુતિ કરીને ઉપાશ્યમાં આચાર્ય ભગવંત પાસે ગયા અને તેમણે આચાર્ય ભગવંત ને ચઢ્ઠીદુંગં ગાથાનો અર્થ સમજાવવા વિનંતિ કરી.

સાથે - સાથે સાધીજ મ. આ ગાથા ભણી રહ્યા હતા મને ન સમજાતાં તેમની પાસે ગયો. તેમને પોતાની આચાર મર્યાદા બતાવી તેમને આપ શ્રી પાસે સમજવા મોકલ્યો આદિ વાતો પણ આચાર્ય ભ. ને જણાવી.

આચાર્ય ભગવંતે તરત જ તેમને ગાથા નો અર્થ સુંદર રીતે સમજાવ્યો, “ભાગ્યશાળી ! આ ગાથા માં ભરતક્ષેત્રાદિ કર્મભૂમિમાં અવસર્પિણી - ઉત્સર્પિણી માં ૧૨ ચક્રવર્તી, ૮ વાસુદેવ થાય તેનો કમ બતાવ્યો છે. પહેલા બે ચક્રવર્તી, પણી ૫ વાસુદેવ, ૫ ચક્રવર્તી, ૧ વાસુદેવ, ૧ ચક્રી, ૧ કેશવ (વાસુદેવ), ૧ ચકી, ૧ કેશવ, ૨ ચકી, ૧ કેશવ, અને ૧ ચક્રવર્તી, આ અર્થ સુંદર રીતે સમજાવી. સંસારની અસારતા નો, વીતરાગતાનો, ચારિત્રની સુંદર સાધના નો પણ સુંદર ઉપદેશ આપ્યો તે સાંભળી હરિભદ્ર પ્રભાવિત થયા

ગુરુદેવ ને હાથ જોડી બોલ્યા, “ભગવંત ! આપે અદ્ભુત સમજાવ્યું. જૈન ધર્મ નો મને સુંદર બોધ થયો મારે એક પ્રતિજ્ઞા છે. કે જે વચ્ચન મને ન સમજાય અને તે વચ્ચન મને જે સમજાવે તેમનો હું શિષ્ય બની જાઉંતો હે પ્રભુ ! કૃપા કરી મને આપનો શિષ્ય બનાવો. મને દીક્ષા આપો.”

આચાર્ય ભગવંતે દીક્ષા આપી અને હરિભદ્ર પંડિત આ. શ્રી જિનદત્તસૂરિજી મ. સા. ના શિષ્ય બન્યા. તેઓ શ્રી એ પૂ. આ. શ્રી જિનભણ્ણસૂરિજી મ. સા. પાસે વિદ્યાધ્યયન કર્યું. ગુરુજીએ યોગ્ય જાણી આચાર્ય પદ પ્રદાન કર્યું. તેથી તેઓ આચાર્ય હરિભદ્રસૂરિજી તરીકે પ્રસિદ્ધ પાભ્યા. છતાં પોતાના ઉપકારી સાધીજ મ. સા. ની સ્મૃતિમાં તેઓએ પોતાની ઓળખ “યાકિની મહત્તરાસૂનું” તરીકે વિષ્યાત કરી પૂજય શ્રી ની બાકી ની વાતો આપણે બીજા અંકે જોઈશું

(કમશઃ)

પ્રથ કે પ્રદીપ

લે. આ. શ્રી વિ. ભદ્રગુમસૂરિજી મ.સા. (પ્રિયદર્શન)

પાપ કો પાપ તો માનના હી પડેગા । દુઃખો કા મૂલ પાપ હૈ, યહ ભી માનના પડેગા । પાપોં કા આકર્ષણ તબ હી ટૂટ સકતા હૈ । પાપોં કા આકર્ષણ ટૂટ જાને કે બાદ પાપ કરને પર ભી... પાપ હો જાને પર ભી, કર્મ બંધશિથિલ હોગા । પાપ કો પાપ માનકર, પાપોં સે છુટકારા પાને કે લિએ યોજના Plan બનાઇયે । દૂસરે સબ ક્ષેત્રોં મેં યોજના બનાતે હૈ, તો ઇસ ક્ષેત્ર મેં ક્યો નહીં ? મરતે સમય પાપ બહુત કમ હો જાને ચાહ્યે ।

તૂ ક્યા ચાહતા હૈ ? કૌન સી ઝ્ચાએં કર રહા હૈ ? મૈં મના નહીં કરતા । તૂ ઝ્ચાએં કર, લેકિન એસી ઝ્ચાએં કરના, જો તેરે સ્વાધીન હોં । એસી ઝ્ચા મત કરના, જિસમે પરાધીનતા હો । હાઁ, તુઝે વિવેક રહ્યના પડેગા । તૂ કહતા હૈ : ઝ્ચાએં હો જાતી હૈ, કરની નહીં પડતી ! ઠીક હૈ, જો ઝ્ચા હો જાય, ઉસ પર તૂ ઝતના વિચાર કરના ઇસ ઝ્ચા કી પૂર્તિ મૈં સ્વાધીન રહકર કર સકતા હૂં ? તબ કરના ।

મારી પ્રાર્થનાનું મંદિર

- સુરેશ દલાલ

ભગવાન !

ભાગ્યાવાન છું એટલે રોજ આવું છું તારા દરબારામાં-મારાં ધરબાર છોડીને.

કોઈને તરછોડવાનું મારા સ્વભાવમાં નથી.

હું તો ખુશનસીબ છું, પણ મારી સાથે બીજાં અનેકની કમનસીબીઓ છે. આ બધાંની કમનસીબીઓના લોઢાને લઈને આવું છું, હે પારસમણિ ! તું એમને સ્પર્શ કર અને તારા સ્પર્શના ચમત્કારથી એમની કમનસીબીનું સુવર્ણમાં રૂપાંતર કરી આપ.

કોઈકની પાસે ધન નથી, કોઈની પાસે ધાન નથી, કોઈકની ઊંઘ ઊરી ગઈ છે, કોઈક ભવિષ્યથી ભયભીત છે, કોઈક બેચેન છે, કોઈક તનથી તો કોઈક મનથી દુઃખી છે. તું જેને જે કંઈ જોઈએ છે એને એના અધિકારનું આપ. આંખનાં આંસુઓને સુકવી નાખ. હોઠ પર આદું હળવું સ્મિત આપ. જીવનથી થાકે એને જીવનનો આનંદ આપ, જેથી એ એનું આયુષ્ય અર્થપૂર્ણ રીતે ગુજારી શકે....!

“પ્રેમનો પરગામ”

ડૉ. આર્ટ. કે. વીજખીવાળા

ੴ ਸਿਖਿ

સવારનો સમય હતો. કોલેજમાં એક પ્રોફેસર વર્ગ લેવાની શરૂઆત કરી રહ્યા હતા. થોંક પાણી ભરેલા, કાચના એક ગલાસને ઊંઘો કરીને એમણે વિદ્યાર્થીઓ સામે જોયું. પછી પૂછ્યું. આ ગલાસનું વજન તમે લોકો કેટલું ધારો છો?

‘૧૫૦ ગ્રામ!’ થોડાક વિદ્યાર્થીઓએ કહ્યું.

‘૨૦૦ ગ્રામ!’ પાઇળથી વળી કોઈક બોલ્યું.

‘300 ગ્રામ!’ બીજા એક જુથે જવાબ આપ્યો. બધા જુદો જુદો આંકડો કહેવા માંડયા.

‘સાહેબ !’ હવે તમે જ કહી દો કે કેટલું વજન છે ! એક વિદ્યાર્થીએ કંટાળીને કહ્યું.

એ તો મને પણ ખબર નથી ! હસતાં હસતાં પ્રોફેસર બોલ્યા, પરંતુ મારો મૂળ સવાલ એ છે કે હું આ ગલાસને જો બે જ મિનિટ માટે ઉંચો પડીડ રાખું તો શું થાય ?

કંઈનહીં! વિદ્યાર્થીઓએ જવાબ આપ્યો.

બિલકુલ સાચું ! પ્રોફેસરે કહ્યું. અને જો આટું જ પાણી એમાં રહેવા દઈને હું આ ગલાસને એક કલાક આમજ ઊંચો પકડી રાખું તો શું થાય ?

તો તમારો હાથ દુઃખવા માંડશે? એક વિદ્યાર્થીએ જવાબ આપ્યો.

બરાબર છે ! અને જો એ જગતાસને હું એમજ આખો દિવસ પકડી રાખું તો ? પ્રોફેસરે પૂછ્યું.

તો સાહેબ ! તમારો હાથ સુન્ન પડી જઈ શકે ! તમને એ હાથનો પેરાલિસિસ (લક્કો) પણ થઈ શકે. બીજા એક વિદ્યાર્થીએ કહ્યું.

કદાચ દવાખાને પણ જવું પડે ! પાછળથી કોઈક બોલ્યું. બધા વિદ્યાર્થીઓ ખડખડાટ હસી પડ્યા.

એકદમ બાબર વાત છે ! પ્રોફીસરે કહ્યું, પરંતુ આ દરમિયાન શું જ્વાસના વજનમાં કોઈ ફેરફાર થયો ?

‘ના ! જરા પણ નહીં !’ વિદ્યાર્થીઓએ સામટા જવાબ આપ્યા.

‘જો ગ્લાસના વજનમાં ફેરફાર નથી થતો તો પછી મારા હાથને આટલી બધી તકલીફ શું કામપડે છે?’ પ્રોફેસરે પૂછ્યું.

હવે વિદ્યાર્થીઓ મુંજાયા.

‘આલો, એ વાત જવા દો. મને એ કહો કે એ તકલીફમાંથી બચવા માટે મારે શું કરવું જોઈએ’

‘ગલાસ નીચે મૂકી દેવો જોઈએ !’

‘હવે એકદમબાબર ?’ પ્રોફેસર બોલ્યા. ‘જિંદગીના પ્રશ્નો પણ કંઈક આવા જ હોય છે. તમારા મગજમાં - મનમાં બે-ચાર ક્ષાળ પૂરતા એને પકડી રાખશો તો તમને કંઈ પણ નહીં થાય. વારંવાર એના વિશે વિચારશો તો તકલીફ વધી જો અને જો લાંબો સમય એ ગ્રાને પકડી રાખશો. માથે ઉપાડીને ફરશો તો એ તમને પેરેસાઈઝુડ - લકવાગ્રસ્ટ જેવા કરી નાખશે. તમે બીજું કશું કરી નહીં શકો અને વિચારી પણ નહીં શકો, એટલે જિંદગીના પ્રશ્નો વિશે વિચારવું એ જરૂરી છે જ પરંતુ એનાથી પણ જરૂરી છે એમને નીચે મૂકતાં શીખવાનું ! રોજ રાતે સૂવા પડો ત્યારે એ બધા પ્રશ્નોને હળવેથી બાજુમાં મૂકતા પણ આવડવું જોઈએ।’

વિદ્યાર્�ીઓ વિચારમાં પડી ગયા. વર્ગમાં શાંતિ છવાઈ ગઈ.

પોતાની વાત પૂરી કરીને બહાર જતાં પહેલાં વિદ્યાર્થીઓને ઉદેશીને પ્રોફેસર બોલ્યા, હું આશા રાખ્યું છું કે આજે રાત્રે તમે સૌચૂવા માટે આડા પડો ત્યારે એટલું તો જરૂર યાદ રાખશો કે ગ્લાસને બાજુમાં મુક્તા પણ શીખવાનું છે !

તાળીઓના ગડગડાટ સાથે બધા વિદ્યાર્થીઓએ માથું હલાવીને હા પાડી.

“વાતસ્યભીનું છદ્ય”

- બાળપણની મર્સ્તી

હજુ તો બુલાખી ઘોડીયે જૂલતો હતો ને ધૂધરો રમતો તો, ચારપગે દોડી-દોડીને રીજવતોતો ત્યારથી એ અલગ તરી આવતો પિતા મનસુખભાઈ દીકરાને જોઈને મનથી સુખમાણી રહ્યા હતાં. અને આ શાણગાર તો પોતાનો હૈયાનો શાણગાર બુલાખીને સમજતી શાણગારબેન ઘોડીયાની દોરી બેંચી રહ્યા છે. અને બુલાખીને સુવાડી રહ્યા છે.

સરસ મજાનું હાલરડું મુખ પરબમાંથી નીકળે છે.

સાવરે સોનાનું મારું પારણિયું
ને ધુધરીના ધમકાર, બાળા પોઢોને
ચારે પાયે ચાર પુતલિયું
ને મોરવાયે બે મોર, બાળા પોઢોને
ગલવર ગાલ મશુરિયા,
ને હીરલા દોરી હાથ. બાળા પોઢોને

ઉપર ખણા... ખણા કરતો ધૂધરો વાગતો હતો.

નીચે બુલાખી મસ્ત-મસ્ત લાગત હતો. જાણો... વજસ્વામીજ જે ઈલો
થોડીવારમાં....

વાતાવરણમાં ગમગીનતા છવાઈ ગઈ. શરળારદેવીનું હાલરું બંધ થયું
અને બુલાખીનું રૂદ્ધ ચાલું થયું. ઊ...ઊ...ઊ...ઊ...

શું થયું બેટા?... મારા બાળ તું કેમરડે છે?

એ એ... પાછી ગાડી ચાલી.

આ બાજુથી અવાજ આવ્યો કે ટાબરીયાને દૃધ પીવું હુશે

મનસખભાઈનો એ મીઠો સર હતો.

शाणगारबेन तो सीधा द्वोऽया रसोऽमा।

ਮਨਸਖਭਾਈ ਬਾਬਿਲਾਨੇ ਖੋਣਾ ਮਾਂ ਲਈ ਨੇ ਰਮਾਈ ਰਖਾ ਦੇ, ਸ਼ਾਣਗਾਰਥੇ.

દ્વારા લખેલા આવ્યા અને વાતાવરણની સાથે દોષ્ટી કરતો સ્વર મોહામાંથી

၁၄၈

દુધને વાલી રે સાકર, ધોવી પીએ નાના બાળ..

ધરને વાલું રે ધોડીયું, ધોડીયાને વાલાં લાગે બાળ
બાળને વાલી રે બાટલી, બાટલીને વાલા લાગે દૂધ
દૂધને વાલીરે સાકર, ધોવી પીએ નાના બાળ..

બોલની જાય છે મા અને દૂધ પીવડાતવી જાય છે મા....

પીતો જાય છે બાળ અને રમતો જાય છે આબાળ....

કેવો અદ્ભૂત... અવાર્ડનીય માનો પ્રેમધે. પેલા... ગજલકારે 'મા' માટે મસ્તવાત કરી છે.

"આમજુઓ તો ગાગર જેવી, છલકાયતો એ સાગર જેવી

મમતાનો મદાર, સેવાનો સરદાર
ભભૂકેતો અંગાર જેવી, વરસે તો વાદળ જેવી
પ્રેમનો આધાર, ઈશ્વરનો અવતાર
મીઠીતો એ સાકર જેવી, હુંફાવી એ ચાદર જેવી
સમર્પણનો શાણગાર, અમૃતનો અણસાર"

પાડોશીઓ આવીને રમાડે છે... હસાવે છે....

બુલાખીને પણ મજા પડી જાય છે. ખીલ ખીલાટ હસે છે... રમે છે.

હસતા... રમતા... કૂદતા બુલાખી દિવસે દિવસે ચંદ્રનીજેમવધે છે એક... બે... ગાણ
વર્ષનો થાય છે.

કેવું, નિર્દ્દીષ જીવન... નિર્દ્દીષ બાળપણા... સોનેરી મસ્તજીવન... ચાર
બહેનો અને એક ભાઈ ઉપર આવેલો આ બુલાખી છે. છતાં પણ તેનું વક્તિત્વ એવું
છે કે, બધાંને પ્રિય થઈ જાય છે. બધાંને ગમી જાય છે.

માટે... જ...

પ્રેમની સમજ નહોતી તો પણ, ખરા પ્રેમી હતાં
ક્યાં મલે એ પ્રેમમાંહી, લય થનારું બાળપણ
કંઈ શરમનહોતી છતાં બેશરમ કહેવાતાં નહીં
અણ ખીલ્યાં કુસુમો સમું ક્યાંથી વિસારું બાળપણ   (કુમશઃ)

દ્યાન આપો

આ અંક આપને ગમ્યો હોય તો અના સભ્ય બની નિયમિત અંક મેળવો.

૩ વર્ષના ત૩૦૦ રૂ. લાવજમ ભરવાના સ્થળ : ● વિપુલભાઈ શાહ (સુરત) ૯૮૨૫૨ ૮૧૩૮૬

૫ વર્ષના ૫૦૦ રૂ. ● પ્રવિષાભાઈ (કૃષ્ણાંગર) ૯૯૨૫૪૩૨૮૬૩

આજીવન ૧૦૦૦ રૂ.

● ધવન જૈન (મુંબઈ) : ૯૭૬૮૭ ૮૩૦૨૨

● વિનોદભાઈ (થરા) : ૯૪૨૬૫૫૮૩૩૧

નમસ્કાર મહામંત્ર માં
“નમો”

નમસ્કાર મહામંત્ર માં “નમો”

કમલેશભાઈ સુમિતલાલ શાહ
મો. ૯૮૮૮૩૬૮૬૬૨

ગતાંક થી આપણે નમસ્કાર મહામંત્રનાં દ્વારા અક્ષર પૈકી માત્ર “નમો” પદ પર વિશેષ રીતે સમજવા પ્રયાસ કરી રહ્યા છીએ. જો નમસ્કાર મહામંત્ર મહા પ્રભાવિક ગણાતો હોય તો તેનાં પ્રત્યેક શબ્દ પદ અત્યંત પ્રભાવશાળી જ હોય તેમાં શંકા ન હોય.

આમ “નમો” પણ પ્રથમપદ છે માટે તે અત્યંત પ્રભાવિક હોવું જ જોઈએ જે પદ ને પ્રભાવક પુરુષોએ બનાવ્યું હોય તે પ્રભાવિક માનવું એ શ્રેષ્ઠ છે જેઓ અહિત થી નિવર્તેલા છે અને હિતમાં પ્રવર્તેલા છે તેવા અરિહંતો ને પ્રથમ “નમો” પદ વડે સ્તુત્ય કરવામાં આવેલ છે. તેના અર્થનું ચિંતન-મનન કરતાં, દિવ્ય જ્ઞાન પ્રકાશ પ્રાપ્ત થાય છે. જ્ઞાન વગર ભાવની વિશેષ વૃદ્ધિ થતી નથી. અને ભાવવૃદ્ધિ વિના આત્મિક આનંદની અનુભૂતિ થતી નથી. આમ “નમો” શબ્દનાં માધ્યમથી જ્ઞાનવૃદ્ધિ ભાવ વૃદ્ધિ અને આનંદવૃદ્ધિ નો વિકાસ થાય છે.

આ રીતે “નમો” ના ભાવોચ્ચારણ થી એક ત્રિપદી ઉત્પન્ન થાય છે તે ત્રિપદી સદ્ગુણી, સદ્ગુણીયાર અને સત્કર્મ છે. એટલે કે સદ્ગુણીયાને સર્વનાં હિતની બુધ્ધિ....! સદ્ગુણીયાને સર્વનાં હિતલક્ષી માનસિક કિયા....! અને સત્કર્મ યાને સર્વનાં હિતને લગતી શુભકિયા... આટલું તો ટૂંકમાં કહી શકાય.

બહિરાત્મદશામાંથી અંતરાત્મદશા અને અંતરાત્મદશા દ્વારા પરમાત્મા દશા પ્રામ કરાવનાર છે. આમઅનંત અનાદિકાળથી ચૈતન્ય અને જડ વચ્ચે ચાલી રહેલા મલ્લયુધમાં “નમો” પદની વિશેષ ભૂમિકા છે કેમકે ચૈતન્યનો પ્રેમએ બધા જ મંગલનું મૂળ છે તો જડનો રાગ એ બધાજ પાપનું મૂળ છે. જડ નો રાગ જાય તો જ આશ્રવોનો ત્યાગ શક્ય છે અને આશ્રવોનો ત્યાગ થાય તો જ સંવરનું સેવન સુલભ થાય... આમ “નમો” માં પંચ પરમેણી છે પંચ પરેમણીમાં આત્માનું સ્વરૂપ છે અને આત્મામાં જ પંચ પરમેણીનું સ્વરૂપ જોઈ શકાય છે.

હવે “નમો” ને ધ્યાન દ્વારા ચિંતન કરવામાં આવે તો તેમાં કરુણા અકારણ વાત્સલ્ય - પ્રમોદભાવ નાં દર્શન થાય છે. પ્રમોદભાવ જગ્રત થતાં જ વિષયો સંબંધી વૃત્તિઓ પર અંકૂશ મેળવી શકાય છે. કરુણાભાવ આવવાથી કષાયવૃત્તિ જીતાય છે આમ “નમો” થી ભાવ અને અભ્યંતર શુદ્ધિ થાય છે “નમો” થી પંચપરમેણીને ભાવ અને અભ્યંતર બસે પ્રકારનાં નમસ્કાર થાય છે ભાવ નમસ્કાર એ શિષ્ટતા સૂચક છે જ્યારે અભ્યંતર નમસ્કાર આંતરિક શુદ્ધિ કરનારો છે આમ “નમો” દ્વારા ચિંત-હદ્ય-અને આત્મશુદ્ધિ થાય છે.

જ્ઞાન એ મંગળ છે દર્શન એ ઉત્તમ છે. અને ચારિત્ર એ શરણ છે. આમ “નમો” એ મંગળવાચક છે. “અરિહંત” એ ઉત્તમવાચક છે. અને “તાણાં” એ શરણવાચક છે. જ્ઞાન વડે અમંગળ એવા રાગનો નાશ થાય છે. દર્શન વડે અધમએવા દેખનો નાશ થાય છે. ચારિત્ર વડે દુષ્ટ એવા મોહનો નાશ થાય છે. આમ “નમો અરિહંતાણાં” પદ ના નામોચ્ચારણ થી એક ત્રિપદી બને છે. જ્ઞાન-દર્શન ને ચારિત્ર... (પાછળ)

બંદે કીર્તું

જ્ઞાન = નમો..., દર્શન = અરિહંત... અને તાણં = ચારિત્ર...! આ ત્રિપદી રાગ-દ્રેષ્ણ ને મોહ રૂપી આંતરશરૂને હળવીને જીવની આત્મીય ઉન્નતિ કરાવે છે.

આ ત્રિપદી માંથી દુષ્કૃતગર્ભ - સુકૃત અનુમોદન અને શરણગમન ની ત્રિપદી ઉત્પન્ન થયા છે. કેમકે રાગ એ સ્વપ્રક્ષપાત સ્વરૂપ હોવાથી દુષ્કૃતમાર્ગનો વિરોધી છે. દ્રેષ્ણ એ પર પ્રદેશ રૂપ હોવાથી સુકૃત અનુમોદનનો પ્રતિપક્ષી છે અને મોહ એ મિથ્યાજ્ઞાન રૂપ અને મિથ્યાદર્શન રૂપ હોવાથી શરણગમનનો વિરોધી છે.

આ ત્રિપદી માંથી મન-વચન-કાયા નામની ત્રિપદી ઉદ્ભવે છે. કેમકે દુષ્કૃતગર્ભનું મૂળ મન છે. સુકૃત સેવન નું મૂળ મન અને વચન બસે છે અને શરણગમન નું મૂળ મન-વચન અને કાયા ગ્રણેય છે.

આમ આ ત્રિપદીમાંથી ચારિત્રગમન કે ચારિત્ર પાલન શક્ય બને છે કેમકે મન વડે દુષ્કૃતગર્ભથાય છે, મન-વચન વડે સુકૃત પ્રસંસા થાય છે તો મન-વચન-કાયા વડે શરણગમન થાય છે. અર્થાત જીવન ચારિત્ર પાલન-ચારિત્ર સ્વીકાર તરફ અગ્રેસર થાય છે.

આમ આ ત્રિપદી શરીર ને શુદ્ધ કરનાર વૈઘ નું કામકરે છે. કેમકે શરીર પણ વાત-કફ અને પિતની ત્રિપદીમાં આવે છે. આ વાત-પિત- કફનાં વિકાર થી શરીરમાં રોગની ઉત્પત્તિ થાય છે. તો રાગ એ વાતવર્ધક છે. દ્રેષ્ણ એ પિતવર્ધક છે. અને મોહ એ કફવર્ધક છે. આ રોગની ત્રિપદીનું શમન ઉપર બતાવેલ ત્રિપદી છે. એટલે કે દુષ્કૃતગર્ભ થી રાગ શામે છે. સુકૃતાનુમોદન થી પિતદોષ શામે છે અને શરણગમનાદિ વડે કફદોષ શામે છે. આમ “નમો અરિહંતાણં” ના જપ-ધ્યાન થી વ્યક્તિ નિરોગીતાને પ્રામ કરે છે.

આમ નવકાર ત્રિદોષ ને શામાવે છે અને ત્રિગુણા ને વધારનાર છે. વાત-પિત-ને કફ જાય “નામ” પરિચય કરાવે છે જ્યારે “નમો” સમર્પણ કરાવે છે.

આમ “નમો” પદમાં મુક્તિ...મુક્તિમાર્ગ.... અને મુક્તિમાર્ગનાં સાધક ને નમસ્કાર છે. આમ “નમો” મોકષબીજ હોવાથી જીવની દર્શનશુદ્ધિ થાય છે. વળી તેમાં મતિ આદિ પાંચેય જ્ઞાન વિદ્યામન હોવાથી વિનયનું બીજ છે. આ વિનયથી જ્ઞાન શુદ્ધ થાય છે. વલી તપ-સંયમદ્વારા કર્મક્ષમને કરનાર હોવાથી શુદ્ધિનું બીજ થયું એટલે તે દ્વારા ચારિત્ર શુદ્ધ થાય છે.

આમ આ ત્રાણ માંથી નવી ત્રિપદી બહાર આવે છે અને તે છે ગુણત્રિપદી... એટલે કે દર્શન ગુણ જ્ઞાન ગુણ અને ચારિત્ર ગુણ...! આ ગુણત્રિપદી થી નવી ત્રિપદી ઉત્પન્ન થાય છે એટલે કે તુષ્ટિ, પૃષ્ટિ ને શાંતિ...!

દર્શન ગુણથી તુષ્ટિ થાય છે જ્ઞાન-ગુણ થી પૃષ્ટિ થાય છે અને ચારિત્ર ગુણથી શાંતિ તથા શુદ્ધિ પણ થાય છે આ રીતે અરિહંતાદિ પંચપરમેષ્ઠિ ભગવંતોને કરેલો નમસ્કાર જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર ગુણની શુદ્ધિ કરનારો અને તુષ્ટિ-પૃષ્ટિ-શાંતિ-શુદ્ધિ કરનારો થાઓ એ જ અભિલાષા... પાપમય... દુઃખમય... દુઃખનાં ફળને આપનારા સંસારથી મુક્તિ પામી પરમસુખને મેળવીએ એ જ પ્રાર્થના...!

દે કરું કરું

વંદે વીરમુ

શાદ મહા સુકોડુ

મુ	તા	પ્ર		શ્રી	ન	
ન		નિ	મ:			ય
			પ્ર			સુ
ન	સુ			પ્ર		
મ:				નિ		શ્રી
શ્રી		સુ			સુ	ન
			મ:	ય	નિ	
નિ	મુ	તા			પ્ર	
	ન	નિ	સુ			

ય	તા		નિ	પ્ર	ન	સુ
		પ્ર			ય	
			સુ			
સુ	તા	શ્રી		મ:	મુ	
ય				સુ		
				પ્ર		શ્રી
પ્ર					ન	ન
				નિ	મ:	
નિ	મઃ	તા	શ્રી	સુ	ન	
					મ:	
						પ્ર

પ્ર	ન	નિ	સુ	મ:	ન	પ્ર	
ય		સુ		ન	તા	ય	
	મુ		મ:	નિ	પ્ર	ય	
તા		મ:		ય			
		શ્રી		સુ			
ન	સુ	તા		મુ	નિ		
		મ:		ન			
ય	મ:				તા		સુ
શ્રી	તા	ન	પ્ર				

ય	તા	શ્રી		નિ	સુ	
			પ્ર			
	સુ	મુ		ન		
				ય	પ્ર	
સુ						
તા						
નિ						
પ્ર	ય					

- શ્રી મુનિસુત્રતાય નમઃ

સુચના : અહીં એકબીજા સાથે જોડાયેલા હોય એવા પાંચ ચોખડા મુક્યાં છે. દરેક ચોકઠા માં નવબોક્ષ અને દરેક બોક્ષમાં નવ ખાનાં છે તેમાં (૧) દરેક ચોખડા ના પ્રત્યેક બોક્ષમાં મંત્ર ના નવ અક્ષરો આવવા જોઈએ કોઈ અક્ષર રહી ન જવો જોઈએ. (૨) દરેક ચોખડાની આડી અને ઉભી હરોળમાં પણ મંત્રના નવ અક્ષરો આવવા જોઈએ. એકેય અક્ષર રહી ન જાય.

★ આ સુકોડુ ભરીને ૧૫-૧૬ સુધી મોકલવું.

★ સાચું હશે તો આવતા અંડમાં નામ ગ્રાપવામાં આવશે.

શાદ સુકોડુ - ૪ નો જવાબ શ્રી અજિતનાથાય નમઃ

ય	જિ	મ:	શ્રી	થા	ના	ત	અ	ન
શ્રી	ત	અ	ન	ય	મ:	થા	ના	જિ
ન	ના	યા	ત	અ	જિ	શ્રી	મ:	ય
જિ	અ	ન	થા	ના	ત	મ:	ય	શ્રી
થા	શ્રી	ના	ય	મ:	અ	જિ	ન	ત
મ:	ય	ત	જિ	ન	શ્રી	ના	થા	અ
ના	ન	જિ	મ:	ત	ય	અ	શ્રી	થા
ત	મ:	ય	અ	શ્રી	થા	ન	જિ	ના
અ	થા	શ્રી	ના	જિ	ન	ય	ત	મ:

દે કરું કરું

સખી થવાની ચાવી

જૈન જ્યોતિષી કમલેશ સુમતીલાલ
મો. ૮૮૮૮૭૮૮૬૮૨

ગાયા અંકમાં સુખી થવાની ચાવી બતાવવામાં આવી હતી... અમારાં એક પણ પ્રયોગમાં કોઈ ગલત મંત્ર-તંત્ર કે અંધશ્રદ્ધાને સ્થાન નથી તેને ઉલ્લેખ અગાઉનાં લેખમાં કરી લીધેલ છે. હવે ફરી કહેવું જરૂરી નથી.

- આત્મવિશ્વાસ દફુકરવા, એકાગ્રતા લાવવા અને મનની મજબૂતી વધારવાનો પ્રયોગ- પ્રયોગ રોજ ૧ પાછું લાલ દાડમલેવું તેમાં જરા સળી વડે છેદ કરી જરા સેંધા નમક ધૂસાડવું. પછી જમણાં હાથમાં રાખી ર૧ નવકાર ગણી પ્રથમસેવન કરવાથી વ્યક્તિમાં આત્મવિશ્વાસ મજબૂત થાય છે, નર્વસનેસ દૂર થાય છે અને મજબૂત સ્થિરતા ને પ્રાપ્ત કરે છે.
  - પરીવારમાં એકરૂપતા સંપ-માધુર્ય નથી ? તો આપસ માં ટકરાવ દૂર કરવા અને હળીમળીને રહેવા માટે પ્રયોગ- ૧૦૮ દાણાં સાખૂત સૂક્ત રસોડાના ધનિયા (ધાણાં દાણાં) લેવા તેને કેસર થી રંગી નાંખવા સૂકાય પછી તેનાં પર પ ટીપાં સરસવતેલ છાંટવુ - મીક્સ કરી હલાવી ધરની મુખ્ય વક્તિએ તે વાટકીમાં જમણાં હાથમાં રાખી ૧ વાર મોટીસાંતિ ગણવી પછી ધરનાં બધા સભ્યોનાં માથે થી સીધુ ૭ વાર ઉતારી પૂજા સ્થાને તે કટોરી રાખવી સાંજ થયે તે દાણાં પીપલના ઝાડ નીચે છોડી દેવા દર ૧૫ દિવસે ૧ વખત બુધવારે જ કરવું. તેથી ધરના બધા સભ્યો વચ્ચે પરસ્પર કુસંપ ચાલ્યો જાય અને મનમેળ મધુર થાય છે દરેક સભ્યો વચ્ચે સુસંબધન સ્થાપિત થાય છે.
  - વ્યક્તિમાં વાણી દોષ છે? કર્કશના છે? સામાને ખોટું લાગે તેવું બોલવાની ટેવ છે? પ્રયોગ - ૧ કારેલું (સભજી) આખું લેવું તેને વચ્ચેથી જરા આડો છેદ કરી તેમાં ૧ ચમચી ચીની (ખાંડ) ભરવી પછી તે જગા દબાવીને બંધ કરવી. પછી તેને સંપૂર્ણ લાલ નાડાછડી વીટાળી પેક કરવું. પછી હાથમાં રાખી ર૧ નવકાર ગણી ભગવાનને શાંતિ - સદ્ગુણી માટે પ્રાર્થના કરવી અને પીડીત વ્યક્તિનાં માથે થી ૭ વખત ઉલ્લા ઉતારી પીપલનાં ઝાડ નીચે છોડી દેવ ૭ વાર કરવું.
  - ધન મેળવવા, આર્થિક સમૃદ્ધિ મેળવવા શું કરવું?

પ્રયોગ - ૧ લીલો આમણું લેવું શુષ્ઠું કરી તેને પોતાની જમાડી મુદ્દીમાં બંધ કરી ૧૦૦૮ વખત ઊંશિયૈ નમઃ જાપ કરવો. પછી તેનો રસ કાઢવો તે રસની કટોરીને કપૂર પેટાવી તેના પર ૨૧ વખત ધૂમાવવી પછી તે રસ કાચની શીશીમાં ભરી દેવો. પછી ધરની કમાવનાર દરેક વ્યક્તિએ રોજ સ્નાન પછી કપાળે તિલક કરી ને કામે જવું - ખૂટે ત્યારે ફરીથી કરવું - બુધ, રવિવારે કરવું તો ધરમાં ખૂબ લક્ષ્મી-સંપત્તિનું આગમન થાયછે.

- પ. શત્રુ-દુષ્મનથી પરેશાની છે? તેને શાંત કરવા શું કરવું?

પ્રયોગ : દર મંગળવારે ઘઉંની ૧ રોટી બનાવવી તેના પર સરસતેલ માં સણી બોળી તેનાં વડે રોટી પર શત્રુ, દુષ્મનનું નામલખી. પછી શત્રુનાં નામથી તે રોટી ગાય, ચોપગા પ્રાણીને ખવડાવી દેવી. જ્યાં સુધી શત્રુબુધ્ય શાંત ન થાય ત્યાં સુધી કરવું. તેથી શત્રુનો નાશ નીછે થાય પણ તેનામાં રહેલી શત્રુબુધ્ય શાંત થઈ જશે.

સૂત્ર પરિશીલન - નવકાર - ૪

જૈન જગતમાં શ્રેષ્ઠ મંત્ર નવકાર, આખા વિશ્વમાં ઉત્તમમંત્ર નવકાર, નવકાર એ અચિન્ત્ય ચિંતામણી મંત્ર છે. આવા મહામન્ત્ર ની સાધના કરવાથી ગાણવાથી મન ને શાન્તિ મળે છે. અને મનની શાન્તિ એજ સાચું સુખ છે. નમસ્કાર મહામન્ત્રના જાપ થી મનની પ્રસન્નતા પ્રગટે છે. મન પ્રસન્ન હોય તો ક્યાંય પણ કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં સુખની જ અનુભૂતિ થાય હુંબ નો લેશ પણ અંશ ન રહે.

નવકાર ના પ્રથમપદ “નમો અરિહંતાણ” ના જાપ થી દર્શન મોહનીય જિતાય છે. દર્શન મોહનીય એટલે મિથ્યાત્વ. આઠેય કર્મોમાં સૌથી ભયંકર કર્મ મોહનીય કર્મ છે. મોહ જાય તો કોઈ જ દૂધપણ ન રહે બધા પાપોનું મૂલ મોહ છે. તે જિતાય એટલે પાપ ભાગે. આ એક પદના જાપ થી પણ અનંત આત્માઓ મોક્ષમાં ગયા. મોહ જિતાય એટલે મોક્ષ હાથ વેતમાં-મોક્ષ નક્કી. શરૂ કરીએ “નમો અરિહંતાણ” નો જાપ.

સામાન્યથી પણ નમવાનું પરિણામ સારું જ હોય છે. વખણાય છે. પણ જ્યારે નમસ્કારના વિષય તરીકે અરિહંત પરમાત્માઓ આવે છે. ત્યારે તો તે નમસ્કારની શક્તિ અચિન્ત્ય સામર્થ્યવાળી બની જાય છે. સામાન્ય થી નમસ્કારની વાત અહીં નથી. પરંતુ નમસ્કારના વિષય તરીકે કાર્યસિદ્ધ કરવામાં અચિન્ત્ય શક્તિ ધરાવનારા જો અરિહંતા પરમાત્માઓ ન હોયતો આટલું સામર્થ્ય ન પ્રગટે. વળી નમસ્કારના વિષય તરીકે અરિહંત પરમાત્મા હોય પણ ભાવ નમસ્કાર ન હોય તો પણ આટલું સામર્થ્ય ન પ્રગટે.

“નમો અરિહંતાણ” માં નમસ્કાર ના વિષય તરીકે અરિહંત પરમાત્માઓ છે પરંતુ “નમો અરિહંતાણ” બોલનાર હૃદય થી નમસ્કાર ના ભાવવાળો ન હોય તો આ નમસ્કાર એ ભાવ નમસ્કાર ન બને.

જ્યારે ભાવ નમસ્કાર અને નમસ્કાર ના વિષય તરીકે અરિહંત પરમાત્માઓ આવે છે ત્યારે અનાદિ કાલિન મિથ્યાત્વના બેદનનું કાર્ય જે બીજી રીતે સિદ્ધ બની શક્યુન હતું. તે કાર્ય સિદ્ધ થાય છે. તેથી “નમસ્કાર એક મહાન શક્તિ અથવા શક્તિનો પૂંજ છે” એમકહેવું સર્વથા ઉચિત છે.

મોહના બે પ્રકાર (૧) દર્શન મોહ અને (૨) ચારિત્ર મોહ - ઉપર આપણે કહ્યું નમો અરિહંતાણ પદ ના જાપ થી દર્શન મોહ જિતાય. બાકીના પદોના જાપથી શું જિતાય તે વિષે થોડું જોઈએ.

ચારિત્ર મોહના પચ્ચીસ ભેદો છે. તેમાં પણ કોથ, માન, માયા, અને લોભ આ ચાર મુખ્ય છે. હવે નમસ્કાર મહામન્ત્રના પવિત્ર પદોનું આત્મમાં પરિણામન થાય છે. ત્યારે આ ચારે કષાયો નો કેવી રીતે નાશ થાય છે તે પણ આપણે પશ્ચાનુપૂર્વીથી વિચારીએ.

“નમો લોએ સવસાહૂણં” આ પદ ના જાપ થી કોધને જિતવાનું બળ પ્રગટે છે કારણકે ભાવસાધુતાને વરેલા મુનિવરો સતત રીતે ક્ષમાને આશરે રહીને કોધને જિતવાને કટિબદ્ધ થયા હોય છે એ કારણે સાધુઓ ને “ક્ષમાશ્રમણા” (ક્ષમા પ્રધાન સાધુ) તરીકે સંબોધવામાં આવે છે. તેમની ધ્યાયામાં આવનાર બીજાઓ પણ કોધને જિતવા માટે સામર્થ્યવાળા બની શકે છે.

“મનુષ્ય જેમ જેમ વધારે ને વધારે ક્ષમાશીલ-શાંત બનતો જાય છે તેમ તેમ તેનું અંતરંગ સામર્થ્ય વિશેષ પ્રભાવશાળી બનતું જાય” આવા ક્ષમા (સમતા) શીલ મુનિઓના સાનિધ્યમાં હિંસક પશુઓ અને જાતિ વૈરવાળા પ્રાણીઓ પણ વૈરભાવનો ત્યાગ કરે છે. મિત્ર જેવા બનીને શાંત ભાવ ને ધારણ કરનારા બની જાય છે. ક્ષમાશીલ મહત્વાના અંતરંગ સામર્થ્યનું એ પ્રતીક છે.

આવી ક્ષમા કેળવવાની પ્રેરણા જગતને પંચ પરમેષ્ઠિ પદમાં રહેલા ક્ષમાપ્રધાન સાધુઓના જીવન દ્વારા મળે છે. તેમનામાં રહેલ ક્ષમાગુણ ને લક્ષ્યમાં રાખીને તેમને ભાવથી નમસ્કાર કરનારમાં પણ અવશ્ય ક્ષમાગુણ પ્રગટે છે. ક્ષમાવાન ની ઉપાસના કર્યા સિવાય કોઈ પણ આત્મા ક્ષમાશીલ બની શકતો નથી. આ રીતે સાધુપદ ના આલંબન દ્વારા અને તેમનામાં રહેલ ક્ષમાગુણની ઉપાસનાના પ્રભાવે આત્મા ક્ષમાશીલ બની કોધ ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરી અંતે તે ભવભ્રમજણનો પણ અંત કરનારો બને છે.

શાંત ચિંતે વિચારીએ તો નવકારના એક એક પદનો પણ આ વિશ્વ ઉપર કેટલો મહાન ઉપકાર છે. તેનો કંઈ ખ્યાલ પણ આવી શકે તેમનથી.

“નમો ઉવજ્જાયાણં” ના જાપથી અર્થાત્ ઉપાધ્યાય પદને નમસ્કાર કરવાથી ‘માન’ નામનો બીજો કષાય- દોષ ટળે છે. અને નમ્રતા ગુણ પ્રગટે છે. ઉપાધ્યાય ભગવંત પોતે વિનય ગુણને વરેલા હોય છે. જે ગુણને જોડે આત્મસાત્ કર્યો હોય તે ગુણવાળાની સાથે વસવાથી, તેમના પ્રત્યે આદર અને બહુમાન કેળવવાથી, તેમના ગુણની અનુમોદના અને પ્રશંસા કરવાથી તેમને વારંવાર પ્રણામ(નમસ્કાર) કરવાથી, તેમની સેવા કરવાથી આપણા માં પણ તે ગુણ પ્રગટે છે. “ગુણીના ગુણ ગાતાં ગુણ પ્રગટે નિજ મહિં”

વિનયશીલ એવા ઉપાધ્યાય ભગવંતોને નમસ્કાર કરનારામાં પછી માન-અભિમાન ટકી શકતાં નથી. અને તેના માં નમ્રતા વધતી જાય છે. ‘‘પ્રકૃતિનો ઓવો નિયમછે કે મદ-માનને છોડીને મનુષ્ય જેમજેમવધારે નાખ બનતો જાય છે તેમ-તેમ તે વધારે ને વધારે ઉણત બનતો જાય છે’’

કહ્યું છે કે “અંતર મદભાવ વહાવે, તે ત્રિભુવન નાથ કહાવે” અંતરમાંથી મદભાવ ને જે વહાવી દે કાઢી નાંખે તે ત્રિભુવન નાથ કહેવાય. અર્થાત્ નમ્રતાથી જ સાચી પ્રભુતા પ્રગટે છે.

આ રીતે ઉપાધ્યાય પદ ને નમસ્કાર કરવાથી આત્મા ધણી પ્રગતિ સાધી શકે છે.

(કમશઃ)

કંદે કીર્ત્સન કાળજી

વંદે કીર્ત્સન

કાળજી

વિદ્યાર્થીઓ માટે ૨૦ સોનેરી નિયમો

કૌશલ કે. શાહ

૮૪૨૬૩૫૦૪૬૦

- આનંદમુહૂર્ત:** વહેલી સવારે ચાર વાગ્યે ઉઠો. સવાર ના ચારથી છ નો સમય બ્રહ્મમુહૂર્ત કહેવાયછે. મનને અભ્યાસ માં રોકવા માટે આ સમય ખૂબ જ યોગ્ય છે. શૌચ પતાવી, ઢંડા પાણી થી સ્નાન કરી, પંદર મિનિટ પ્રભુનું ધ્યાન કરો. અને પછી તમારો અભ્યાસ શરૂ કરો.
- વ્યાયામ:** વ્યાયામ તમારા માટે આવશ્યક છે. એ તમને તેજલા - સ્કૂર્ટિવાળા બનાવશે. નિયમિત વ્યાયામ કરવાથી. તમારી બુધ્યિશક્તિ તીવ્ર બનશે અને તમારું સ્વાસ્થ્ય પણ સુંદર થશે.
- જપ:** તમને જે પ્રિય હોય તે ભગવાન ના નામનો જપ કરો ઓછામાં ઓછા ૧૦૮ વાર એ નામનો જપ કરો અને પછી તમારો અભ્યાસ શરૂ કરો.
- આહાર:** તમારા ખોરાક પર તમારા સ્વાસ્થ્યનો આધાર છે. સ્વાસ્થ્ય હોય તો જ યુવાન અભ્યાસમાં અને જીવન માં જાળી શકે સાંદ્રો ખોરાક લો. મરચાં અને ભસાલા નો ત્યાગ કરો. સ્વાદેન્દ્રિય પર નિયંત્રણ કરવું એ અભ્યાસમાં ધારણા માટે આવશ્યક છે. અઠવાડિયામાં એક વાર મીઠુંકે ખાંડ છોડી દો. ચા. કોઝી છોડવાનો પ્રયત્ન કરો, તેને બદલે સાંદ્રું દૂધ લો.
- અભ્યાસખંડ:** શક્ય હોય તો તમારી પ્રાર્થના અને અભ્યાસ માટે જુદો ખંડ રાખો. આથી તમારી ધારણા શક્તિ વધશે. જુદો ખંડ પ્રામન બને તો કોઈ એક ઓરડા ના ખૂશામાં પડદો નાંખી બ્યવસ્થા કરો.
- દાન:** ઉદારતા, સરળતા વગેરે ગુણો કેળવો. તમારી પાસે જે હોય તેમાંથી થોડું પણ જરૂર હોય તેને આપો. દાનવૃત્તિ કેળવો.
- ધાર્મિક વાંચન:** હમેશાં નિયમિત થોડુંક ધાર્મિક વાંચન કરો.
- કંઠસ્થ કરો:** જ્યારે તમે આરામમાં હો અથવા ધર્મ સ્થાન માં જાઓ ત્યારે બોલવા માટે થોડી પ્રાર્થનાઓ કંઠસ્થ કરો આથી તમારું મન ઉન્નત બનશે.
- અહિંસા:** કોઈ ને કદી ઈજા પહોંચાડશો નહિ કોઈને માટે હલકો વિચાર પણ કરશો નહિ. વિશ્વપ્રેમ અને સહન શીલતા કેળવી કોધનું શમન કરો.
- સત્ય:** હરહંમેશા સત્ય જ બોલો આથી લોકો તમને માનની દર્શિએ જોશે સત્યજ પરમેશ્વર છે. થોડું બોલ પણ મધુર બોલો.

બંદે કીર્તના

૧૧. ભ્રાન્યર્થ: વીર્યશક્તિનું રક્ષણ કરો એજ તમારા વ્યક્તિત્વની પાછળ રહેલી શક્તિ છે. ઉત્સંજિત કરે તેવાં પુસ્તકોનું વાચન ન કરો રૂપીઓને માતા અને બહેન સમાન જુઓ.
૧૨. તજ્જ્ઞાદો: ખરાબ સંગત, અસાક્રિવક ખોરાક, પત્તા ખેલવાનું અને હિંસાત્મક સિનેમાતથા ટી.વી જોવાનું તમારા પોતાના ભલા માટે છોડી દો.
૧૩. ઉપવાસ: આપણી હોજરી યંત્ર જેવી છે. એને આરામપણ આપવો જોઈએ. અઠવાડિયામાં એક વાર સાંજે દૂધ અને ફળ લો. મહિનામાં એક વાર નકરોડો ઉપવાસ કરો.
૧૪. મૌન: દરરોજ એકાદ કલાક મૌન પાળો ગમે તેવા સંજોગો ઉભા થાય તો પણ એ સમય દરમિયાન મોહું બંધ રાખો. આથી તમારી નિશ્ચયશક્તિ દૃઢ થશે નકામી ગપસપમાં ભાગ ન લો. વ્યર્થ વાદવિવાદ થી સદા દુરરહો.
૧૫. સેવા: તમારા માતા પિતા, સગાંસંબંધીઓ, મિત્રો અને મુરજ્બીઓની સેવા કરો બીજા પાસેથી સેવા ની અપેક્ષા રાખો નહીં. આથી તમારું હૃદય શુદ્ધ બનશે.
૧૬. જરૂરિયાત ઓછી કરો: ઓછા માં ઓછી વસ્તુ રાખી એ વસ્તુને ચોખ્ખાઈ સુધારતાપૂર્વક રાખો. જરૂરિયાતો ઓછી કરવાથી તૃષ્ણા ઓછી થશે તૃષ્ણા ઓછી થવાથી તમને ચિંતા પણ ઓછી થાય સંતોષ કેળવો. દંભ કરશો નહીં;
૧૭. આત્મવિશ્વાસ: નોકર પર નિર્ભર ન બનો તમારું કામ તમે જાતે જ કરો આથી તમારો આત્મવિશ્વાસ વધશે.
૧૮. આત્મનિરીક્ષણ: રાત્રે સૂતાં પહેલાં દરેક ભિનિટ આખા દિવસ ની તમારી હિન્દ્યાર્યા પર વિચાર કરો તમારી જાતને પૂછો: તમારાં માં બાપનું તમે અપમાન કર્યું? તમારા મિત્રોને દુઃખ આપ્યું? તમારા શિક્ષકને તમે ગુસ્સે કર્યો? આ બધા પર વિચાર કરી, આવું ફરીથી ન બનવા દેવાનો નિશ્ચય કરો. વ્યક્તિત્વ ઉજ્જવળ બનશે. નોંધપોથી જરૂર રાખો.
૧૯. રોજનીશી રાખો: તમારી રોજનીશીમાં તમારી આધ્યાત્મિક પ્રગતિની નોંધ રાખો. આધ્યાત્મિક પુસ્તકો વાંચો.
૨૦. ઈશ્વરને ભૂલો નહિએ: ગમે તેવા સંજોગો માં પણ ઈશ્વરને યાદ રાખો એને જ તમારે સાચો માર્ગદર્શક બનાવો.

- યાદ રાખો: આવતા અંકમાં આ વર્ષના છ અંકોની પરિક્ષા માટે પ્રેશન પત્ર આવશે.
- સમય સર ભરીને મોકલનાર નું અનુકૂળતાએ નામ-ફોટો વગેરે આવશે.
- બસ તો તૈયારી શરૂ કરી દો....

નોંધુણી કથા

પંન્યાસ પ્રશ્નમેશપ્રાત્મ વિ. ગણિ

એક રાજા - ગુણવાન કન્યા સાથે લગ્ન થયા. કન્યા ગુણવાન હોવાથી રાજાનો સંસાર સુખમય આનંદમય પસાર થતો હતો.

પરંતુ કહેવત છે. વ્યક્તિને ગમે તેટલું સુખ હોય તો પણ સંપૂર્ણ તો ન જ હોય. કંઈક તો ખામી હોય જ રાજા-રાણીને સંતાન ન હતું. બસ સંતાન ન હોવાને કારણે રાજા પણ દુઃખી અને રાણી પણ દુઃખી.

દૂધ ગમે તેટલું સારું હોય પરંતુ અંદર થોડું પણ કચરું આવી જાય એટલે દૂધનો સ્વાદ બગારી હે મોહુ બગારી જાય. સુખમાં પણ થોડું દુઃખ સુખની માં બગારી નાંબે.

રાજા-રાણીએ સંતાન પ્રાપ્તિ માટે ધણા પ્રયત્નો કર્યા. ધણા ઉપાય અજમાયા, જ્યાં ખબર પડે કે આ વ્યક્તિ જાણકાર છે. તે મંત્રતંત્ર દ્વારા સંતાન અપાવી શકે છે તો તેઓ ત્યાં પણ પહોંચી ગયા. પરિણામશૂન્ય

એક દિવસ આનંદધનજી મહારાજ ને નગરમાં પથાર્યા. રાજા અને ખબર પડી. સાથે એ પણ જાણ્યું કે આ એક ચમત્કારી પુરુષ છે. અને જૈન સાધુ હંમેશાં વિદ્વાન અને જાણકાર હોય છે. તેઓ કંઈક મંત્ર કરે તો આપણને સંતાન જરૂર થાય.

રાજા-રાણી આનંદધનજી મહારાજ પાસે પહોંચી ગયા. પ્રણામકરી કર્યું ગુરુદેવ ! આપ તો ચમત્કારી પુરુષ છે. મારી નગરીમાં આપ પથાર્યા મારી નગરીને પાવન કરી. અહીં તો રાજા હું આપને પ્રણામકરું દ્યું. આપ તો રાજા ના પણ રાજ મહારાજ છો મારા દુઃખને દૂર કરો મને તેમજ મારી રાણીને આશીર્વાદ આપો અમારે બધી વાતે સુખ છે ફક્ત શેર માટેની ખોટ છે. મારી રાણીને સંતાન થાય તેવા આશીર્વાદ આપો.

આનંદધનજી મહારાજ વિચાર કરે છે આ રાજાને શું કહેવું ? જૈન સાધુઓ લોકોને સંસાર થી પાર ઉત્તરવાની વાતો કરે સંસાર વૃદ્ધિની વાત પણ કરે અને આશીર્વાદ પણ ન આપે. તેઓ શ્રી મનમાં હસી. મૌન રહ્યાં. બોલ્યા નહીં પરંતુ રાજાને હકીકત જણાવવા નાનકડી કાગળની ચરબરખી ઉપર બે શબ્દો નાનકડું વાક્ય લખીને આપી દીધું.

રાજા સમજયા શુરૂદેવે કોઈ મંત્ર આપ્યો છે. આપણે વંચાયતો નહીં વાંચીયે તો ફલ ન મળે. માટે હાથ લઈ વાળી મુકી દીધું. વંદન કરી પાદા વચ્ચા. નગરમાં આવી તે ચરબરખી એક માદળીયામાં નાખી માદળીયું ગળામાં પહેરાવી દીધું.

“કાગને બેસવું ને ડાળ ને પડવું” કહેવત ના આધારે રાણીને ગર્ભ રહ્યો. પુરા મહિને પુત્રને જન્મઆપ્યો. આખા રાજ્યમાં આનંદ-આનંદ થઈ ગયો.

રાણીએ પુત્રને જન્મઆપ્યો તેથી રાજા અત્યંત ખુશ થયાં. તેને થયું. આનંદધનજી મહારાજ ખરેખર ચમત્કારી પુરુષ છો “એવો તો કયો મંત્ર આપ્યો કે રાણીને મંત્રની તાત્કાલિક અસર થઈ ? ” આવો વિચાર આવતાં રાજાને થયું લાવ મંત્ર જોઉં કયો મંત્ર છે ?

આ વિચાર આવતાં રાજાએ માદળીયું ખોલ્યું કાગળની ચરબરખી કાઢી મંત્ર જોયો તો એમાં લખ્યું હતું. “રાજા રાણી કો બેટા હોવે યા ન હોવે ઇસમે આનંદધનજી કો ક્યા ? ”

આ હકીકત માં કોઈ મન્ત્ર ન હતો. પરંતુ શ્રદ્ધાના બણે એક નાનકડી ચરબરખીએ ચમત્કાર કર્યો. તો પ્રભુ ઉપર શ્રદ્ધા રાખીએ તો આપણો બેઠો પાર નથાય ? આપણો નિસ્તાર થાય જ.

આનંદધનજી મહારાજમાં પણ નિઃસ્પૃહતા કેવી ? રાજા મારો ભક્ત બને એવી કોઈ જ અપેક્ષા નહીં. કદાચ રાજા નારાજ પણ થાય એવી શક્યતા છતાં આચારમાં ચુસ્ત રહ્યા.

આવા નિઃસ્પૃહ શિરોમણિ આનંદધનજી મહારાજના ચરણમાં કોટીશા: વંદન...

હસ્યમેવ જ્યાતે...

- કાઠિયાવાડના બાપુ એકલા એકલા રહી કંટાળી ગયેલા એટલે બાજુના ગામમાં જઈ પરણી આવ્યા. બૈરીને ઘોડા ઉપર બેસાડી ધેર આવતા હતા ત્યાં. ઘોડાએ ઠોકર ખાધી, એટલે બાપુ બોલ્યા ‘એકવાર’

આગળ જતા ઘોડાએ બીજી ઠોકર ખાધી ‘બે વાર’ બાપુ બોલ્યા, વળી આગળ જતાં ઘોડાએ ફરીથી ઠોકર ખાધી અને લથડ્યો ‘ત્રણવાર’ એમ બોલી બાપુ નીચે ઉત્થાર્યા, બૈરીને ઉતારી, પછી ખભેથી બંદુક કાઢી અને ઘોડાને ગોળીએ દર્દીધો.

આ જોઈ નવી પરણેલી એની બૈરી ખીજાઈ ગઈ અને બોલી નિષ્ઠુર ! નાલાયક ! મને જો ખબર હોય કે, તમારો સ્વભાવાચાવો છો તો હું તમને પરણત જ નહીં, ત્યારે બાપુ બોલ્યાં, ‘એકવાર’ બાયડીચૂપ.

- એક પ્રોફેસરની પત્ની શખત બીમાર પડી ગયા.

પ્રોફેસર ડેમિલી ડોક્ટરને બોલાવવા ગયા.

ડોક્ટર જાણીતા હતા.

ડોક્ટરને ત્યાં જઈ પ્રોફેસર તો વાતોએ વળગ્યા. કલાકે વાતો કરી ડોક્ટરને એમકે પ્રોફેસર નિરાંતે મળવા આવ્યાછે.

વાત વાતમાં ડોક્ટરે પુછ્યું કે ધેર સૌ મજામાં છે ને

ત્યારે પ્રોફેસરને યાદ આવ્યું કે પોતો ડોક્ટરને વિઝિટ બોલાવવા આવ્યા હતા.

- મહિલા (રિક્ષાવાળાને) : અરે ! ભાડું આપવાનું તો હું ભૂલી જ ગઈ તે ભાડું કેમન માંગ્યુ ?

રિક્ષાવાળો : મેઉમહું સન્નારીઓ પાસે પૈસા માંગતો નથી.

મહિલા : જો હું ભાડું આપ્યા વગર જ જતી રહી હોય તો ?

રિક્ષાવાળો : તો હું સમજુ લેત કે તમે સન્નારી નથી અને પછી ભાડું માગી લેતા.

- મસ્તરામઃ યાર, હું પરિક્ષામાં ત્રીજીવાર નપાસ થયો છું. સમજાતું નથી કે પણ્ણાને કેવી રીતે જાણ કરું.

જીવરામઃ બોલવાની જિગર ન હોય તો લખીને આપી દે કે, પરિણામ જાહેર થઈ ગયું છે પણ વિશેષ ફેરફાર નથી.

કુલડા કેરા ખાગમા

(શલોક)

ક્ષણશ: કણશશ્વ, વિદ્યામર્થ ચ સાધયેત् ।
ક્ષણે નષ્ટે કૃતો વિદ્યા, કર્ણે નષ્ટે કૃતો ધનમ् ॥

પ્રત્યેક ક્ષણ અને પ્રત્યેક કણ ધ્યાનમાં રાખીને વિદ્યા અને ધન નો વિચાર કરવો જોઈએ . ક્ષણ જે વેડફાઈ જયતો વિદ્યા ક્યાંથી મળે અને (દાણા) કણ વેડફાઈ જયતો ધન ક્યાંથી મળે ? વિદ્યા માટે ક્ષણ અને ધન માટે દાણા દાણા ની કિંમત સમજવી જોઈએ.

કાવ્ય

-: મને જોઈને ઊડી જતાં પક્ષીઓને :-

રે પંખીડાં ! સુખીથી ચણાજો, ગીતવા કાંઈ ગાજો,
શાને આવાં મુજથી ઉરીને ખેલછોડી ઊડો છો ?
પાસે જેથી ચરતી હતી આ ગાયતેવો જ હું છું.
ના ના કો' દિતમશરીર ને કાંઈ હાનિ કરું હું.....રે પંખીડા.
ના પાડી છે તમ તરફ કેં ફેંકવા માળીને મેં,
ખુલ્લું ખાડું ઉપવન સદા પંખીડા સર્વને છેં,
રે રે ! તહોયે કુદરતી મળી ટેવ બ્હીવા જનોથી,
છો બ્હીતાં તો મુજથી પણ સૌ ક્ષેમ તેમાં જ માની....રે પંખીડા.
જો ઊડો તો જરૂર ઉરછે કુર કો 'હસ્તનો , હો !
પા' ષો ફેં કે તમતરફ, રે ! ખેલ એ તો જનોના !
હુઃખી દું કે કુદરત તણા સામ્યનું ઐક્ય મત્યાગી ,
રે રે ? સત્તા તમપર જનો ભોગવે કુર આવી....રે પંખીડા

(કલાપી)

સ્વાનુભવ

તમે ક્યાંક વાચ્યું કે સાંભળ્યું હશે કે, જગત માં કોઈ વસ્તુ ક્યારે પણ નકામી નથી આ વાતનો મને પણ અનુભવ થયો થોડો રમ્ભુજ છે.

૨૦૭૧ ના ઉનાણામાં અમારી નિશ્ચામાં ઉપધાન હતા. સ્થળ હતું. તલેગાંવ (પુના પાસે) ત્યાં એકવાર સાધ્યીજ મ.ની શુભ પ્રેરણાથી ‘ક્યૂબ’ ની પ્રભાવના થઈ. ‘Made In China’ એટલે માત્ર જોવાનું જ હોય રમવા માટે મુશ્કેલ, આંટા મહામુશ્કેલી એ ફરતા. પ્રભાવના લઈ બાળકો ઉપાશ્રયમાં આવ્યા. ક્યૂબ રમવા માટે તો નકામું એટલે હવે શું કરવું. થોડીવારે એ લોકોએ નિર્ણય લીધો બપોરે એક બાળકે કિકેટ બેટ હાથમાં લીધું ને સામે રહેલ બાળકે દડાની જગ્યાએ...

બસ સમજ ગયા એટલે કે, દરેક વસ્તુ કોઈના કોઈ કામમાં તો આવે જ....

વિસ્મય કારક જ્ઞાત

- ઈ.સ. ૧૮૩૫ માં ‘ધ યુનિવર્સિટી ઓફ લંડન કાઉન્સિલ’ ના વિજાનીઓની એક ટીમે મનોશક્તિનો એક પ્રયોગ કર્યો. એક ૮ ઈંચ ઊંડો, ૧૧ કુટ લાંબો પટ બનાવ્યો. ધગધગતા અંગારા એમાં ભર્યા. ત્યાર બાદ ‘ખુદાબક્ષ’ નામના ભારતીય યુવાન ના પગ તળીયે તપાસ કરી કે લેપ, તેલ, કે કોઈ દવા તો નથી લગાડ્યું ને પરિક્ષણ કર્યા બાદ અંગારા પર ચાલવાનું કર્યું. તે યુવાને કુલોની શાયાની જેમસાહજિકતાથી ચાલી બતાવ્યું.
ચાલ્યા બાદ પણ પરિક્ષણ કર્યું તો ક્યાંક ફોલ્લો કે દાયારાનું સહેજ પણ નિશાન ન હતું.
આ પટની સપાટી ઉપરના અંગારાનું (ઉષ્ણતામાન ૪૭૦ સે (૮૦૬ ફે) હતું. પટ થી ૨૦ કુટદુર ઉભેલા લોકો પરસેવાથી સ્નાન કરતા હતા.
- ઈજરાયલનો નાગરિક ‘યુરીગેલર’ નામનો યુવાન આંખોની શક્તિથી ધાતુને વાળી નાખવાની અદ્ભુત ચૈતસિક શક્તિ ધરાવે છે. તેની શક્તિ તમામ વૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણોમાં સાચી પુરવાર થઈ છે (આંખને સમજો, સાચવો એ અજબ શક્તિનો શ્રોત છે)
- જુલી નોલેસ નામની ચૈતસિક શક્તિ ધરાવતી સ્ત્રીએ આંખોની શક્તિથી જહેન હાસ્ટેડ ની પ્રયોગ શાળામાં સ્ટીલની ચમચીઓ વાળી બતાવી હતી.

સુવિચાર

નિઝળતા સફળતાનો વિરોધી શબ્દ નથી, પરંતુ સફળતાના માર્ગમાં આવતો મુકામમાત્ર છે.

શાયરી

ઈક ખતા હમતાઉમ કરતે રહે,
ધુલ ચહેરે પે થી, હમઆઈના સાફ કરતે રહે..

હાસ્યમુ

પોળમાં ભંગાર લેવા નીકળેલ ફેરિયાએ છજામાં ઉભેલી સીને પુછ્યું; બહેન ! ભંગાર બંગાર છે.
સી : એ બહાર ગયા છે, આવે ત્યારે આવજો.